



# Så räddar vi världen

Johan Rockström och hans kollegor blottar sina strupar med systemförändrande svar. Peter Fällmar Andersson har läst "En jord för alla".

## BOKEN

**Johan Rockström, Owen Gaffney, Jørgen Randers, Sandrine Dixson-Declève, Per Espen Stoknes, Jayati Ghosh**

En jord för alla - ett manifest för mänsklig-  
hetens överlevnad. Natur & Kultur.

■ "Den här boken är nödvändig läsning för alla som är intresserade av ett fortsatt mänskligt liv på jorden", står det i presstexten från Natur & Kultur.

Det är en skaplig målgrupp för en bok.

"En jord för alla. Ett manifest för mänsklighetens överlevnad" är ett tappert, aningens hybrisartat, försök att säga: det här är vad vi måste göra. En typisk mening lyder: "Vår första kursomläggning syftar till att göra 3-4 miljarder människor förmögna att ta sig ur fattigdomen."

Nu är det här inte fria fantasier och önsketänkande utan slutsatserna av ett mångårigt tvärvetenskapligt initiativ och framtidssimuleringarna görs inte i inälvor utan i en empiriskt grundad datormodell, Earth4all. Med den invändningen att variablerna är oändliga och att framtiden gärna vill överraska.

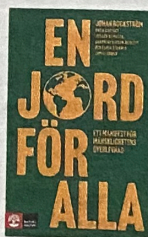
**Klimatforskaren Johan Rockström** skriver tillsammans med fem internationella kollegor, tre av dem är ekonomer - ett skrä som tenderar att

ha politikernas öra. De börjar med att beskriva två sannolika scenarier. "För lite för sent" är ungefär den kurs vi håller nu. Det görs smärre framsteg, men de är helt otillräckliga, vilket innebär att vi stannar på en uppvärmning av planeten på 2,5 grader före 2100. Vilket är mer än illa.

Det andra scenariot kallar författarkvintetten "Jättesprånget" och kräver att vi det närmaste årtiondet måste "genomgå den snabbaste ekonomiska omdaning i historien". Det handlar om fem enorma kursomläggningar: Utrotning av fattigdom, åtgärder mot ojämlikhet, stärkt kvinnlig delaktighet, en ny livsmedelsproduktion och en fullständig energiomställning.

**Kursomläggning ett:** De länder som vunnit mest på fossilekonomin är de länder som på kort sikt kommer lindrigast undan, medan fattiga länder får betala klimatpriset. Här är Rockström-lagets medicin investeringar i låginkomstländer, skuldavskrivningar och en drastiskt ökad klimatmedvetenhet hos instanser som Världsbanken och Internationella valutafonden.

**Kursförändring två:** Insikten om att ojämlikhet skadar alla behöver sprida sig över världen. Rockström & co vill här fromt tro att det goda exemplet ska smitta. De anger ett riktvärde, de rikaste 10 procenten i varje land ska inte få ta mer än 40 procent av nationalinkomsten. Och så dunkar de vad de själva kallar sitt djär-



Johan Rockström är chef för Potsdam institute for climate research.

FOTO: MAGNUS BERGSTRÖM

vaste förslag i bordet: avgifter ska tas från de mest klimatskadliga företagen och betalas ut som nationella "medborgarfonder", fördelas jämnt till alla medborgare i landet.

Tre: Jämställdhet kan, förutom alla andra förtjänster, tillsammans med avskaffad fattigdom, få befolkningsökningen att avstanna. FN har förutspått 11 miljarder människor vid århundradets slut. Rockströms modell ger en peak på 9 miljarder.

Fyra: Med förändringar av vad vi äter (mer vegetariskt) och hållbara jordbruksmetoder lyder analysen att dessa 9 miljarder kan födas utan en ökning av jordbruksarealerna.

Fem: elektrifiera allt. Här noterar författarna att sol och vind 2021 svarade för 10 procent av all elproduktion i världen, en fördubbling på fem år. De har sina brasklappar, men när det gäller energin är de teknikoptimister.

**Premissen för alla** dessa systemskiften är omedelbara stimulanser och regleringar av stater - eller överstatliga organisationer. Kvintettens skattnings: 2-4 procent av världens inkomster behöver investeras årligen. För att bemöta pandemin satsades över 10 procent.

Så, voilà, krisen är över. Rockström et al skriver med en mullrande optimism - än är det inte för sent! kom igen! - som i stunder känns smittande på riktigt, i stunder orimligt hurtfrisk. Kan världens poli-

tiker hitta ett sätt att vinna nästa val på en radikal klimatpolitik? I rika Sverige har vi precis haft ett val där fossilt bränsle "vid pump" var ett säljande mantra. Men även för cymikern har författarna en bild: "Du kanske tycker att det känns som att rulla en stenbumling uppför en sluttning. Men här har vi goda nyheter. Du måste förstås rulla stenbumlingen, men tänk om du ska rulla den nedför istället för uppför! Tänk om vi bara behöver sätta den rackaren i rörelse för att sedan få hjälp av gravitationen."

"En jord för alla" är full av upprepningar, en lite väl peppig svada och fula små svartvita bilder av minimala kurvor. Men kvintetten ska ha heder för att de inte skyggar för att blotta strupen. I ett nödläge behövs någon som föreslår lösningar.

Det är ett faktum att stora systemförändringar behöver ske på rekordtid, det är bara att läsa IPCCs rapporter. Att de behöver ske på alla nivåer, överallt. Och kanske är det just en idé som en medborgarlön, beaktad av svinrika klimatskurkar, som kan få folks uppmärksamhet? Eller i mindre skala: förslaget om ett totalstopp för köttluncher på konferenser för Malmö stads anställda och politiker?

Vi är ju ändå en skara som är intresserade av fortsatt liv på den här lilla planeten.

PETER FÄLLMAR ANDERSSON  
kultursamfundet och medarbetare  
på kultursamfundet

ILLUSTRATION: JENNY RISSQVIST